

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. — Inzerati do 80 petič vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2,50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petič vrst a Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Nemci potopili svojo tretjo največjo ladjo

Na poti iz mehiške luke je opazil prekomornik »Columbus« kakih 400 milj vzhodno od New Yorka angleško vojno ladjo, ki je prežala nanj, nakar je velel kapitan zažgati prekomornik, ki je gorel do davi, potem pa se je potopil — Posadka in potniki večinoma rešeni

New York, 20. dec. s. (Associated Press) Nemška trgovinska mornarica je izgubila večer tretjo svojo največjo ladjo. Posadka 32.500 tonskega potniškega parnika »Columbus« je svojo ladjo zažgala, ko je opazila v daljavi angleško vojno ladjo, ki je hotela parnik zajeti. Dogodek se je pripetil približno 400 milj severno od Bermudskega otočja ter 440 milj vzhodno od New Yorka. Na kraj potopitve je dospela ameriška križarka »Tuscaloosa«, ki je rešila 579 preživelih članov posadke in potnikov, med njimi 9 žensk. Dva člana posadke pa pogrešajo. Posadka »Columbus« in potniki so se vkrkali v rešilne čolne, preden je bila ladja zažgana.

Ameriška križarka je s posadko in potniki s »Columbus« sedaj na poti v New York, kamor dospo danes okrog poldne. Tajnik predsednika Roosevelta Earlly je izjavil sinoči, da bo dovoljeno nemški mornarjem v Zedinjenih državah najbrže bivanje 60 dni. Če pa se izkaže, da so sodelovali v kakoli vojni pomorski akciji, kot kakršno je mogoče tolnačiti nozlj ladje, bodo za časa vojne ostali v Zedinjenih državah internirani.

Po zadnjih poročilih je »Columbus« gorel do jutra, zjutraj pa se je potopil.

Ladja »Columbus« se je v začetku vojne zatekla v mehiško pristanišče Vera Cruz od koder je odšla proti četrti. Pila je v ameriških teritorialnih vodah, kjer so jo spremljale ameriške ladje. Potem se je podala na odprt morje z namenom, da se vrne v Nemčijo. Po podatkih nemškega potniškega podjetja je imela ladja na krovu pri odhodu iz Vera Cruze skupno 630 oseb.

Washington, 20. dec. 1. Minuli četrtek

je »Columbus« vkrkal okrog 20.000 sodov petroleja in vzel na krov tudi za 40 dni hrane in živil ter neopazeno odplul iz pristanišča Vera Cruz. Ladja je bila namenjena v Oslo.

O begu nemškega veleparnika so bile angleške bojne enote seveda obveščene in v Atlantiku je križarilo več angleških vojnih ladij, ki so bile budno na preži. Včeraj je neka angleška križarka na odprtem morju kakih 300 milj od obale Virginije opazila parnik, ki je plul s polno paro. Ko je kapitan »Columbus« uvidel, da je vsak beg nemogoč, je ukazal, naj ladjo zažgo. Takoj nato je bil parnik v plamenih.

Washington, 20. dec. s. (Havas) Prekomornik »Columbus« se je potopil 300 milj severno od Capa Henry izven ameriške nevtralnostne cone. Po uradnih podatkih je bila angleška vojna ladja sicer v bližini, vendar potopitev ni bila povzročena s pomorsko bitko.

New York, 20. dec. s. (Associated Press)

Nemška petrolejska ladja »Araucana« (4300 ton) se je zatekla v ameriško pristanišče Everglades na polotoku Floridi. Javila je, da jo je zasledovala angleška vojna ladja, ki jo je hotela zajeti ter je tik ob meji ameriških teritorialnih vod »istrebila« proti njej svarilni strel. Ista angleška vojna ladja je sedaj zasledovala nekač nad 3 milje od obale izven meje teritorialnih vod. Predsednik Roosevelt je bil o dogodku informiran ter je odredil preiskavo.

London, 20. dec. s. (Reuter) Od izbruha vojne dalje so Nemci sedaj skupno s prekomornikom »Columbus« potopili že 23 trgovinskih ladij s skupno 140.000 tonami. Tu ni všteta vojna ladja, oklopnica »Admiral Graf Spee«.

»Columbus« je bil last Norddeutscher Lloyd. Parnik je bil zgrajen leta 1922. in je obsegal približno 33.000 brutto registrskih ton. Njegova dolžina je znašala 236,2 m. širok pa je bil 25,3 m. globina pa 16,5 m. Parnik je bil razkošno opremljen, na njem so bili elegantni družabni prostori, jedilnice, kadilnice in damski saloni, bar, knjižnice, telovadnice in bazen na krovu. Parnik je lahko sprejel nad 2000 potnikov. Vozil je večinoma na progah med Nemčijo in Ameriko.

Dve nemški podmornici potopljene

Tretji uspeh francoskega rušilca »Sirocca«

Pariz, 20. dec. i. (Havas) Francoski rušilec »Sirocca« je včeraj potopil neko nemško podmornico. To je tretji uspeh istega rušilca, ki je nedavno v enem tednu potopil še dve drugi nemški podmornici.

Posadka »Admirala Grafa Spee« internirana v Buenos Airesu

London, 20. dec. s. (Reuter) Argentinski predsednik Ortiz je podpisal dekret o internaciji 1029 oficijev in mornarjev z nemške oklopnice »Admiral Graf Spee«. Interniranci bodo dovoljene gotove ojašave. Tako se bodo smeli oficiji svobodno gibati v Buenos Airesu pod častno besedo, da ne pubegejo. Stroške internacije bo plačala nemška vlada.

New York, 20. dec. s. »New York Times« poročajo iz Montevidea, da je bila nemška oklopnica »Admiral Graf Spee« prisiljena odpluti iz Montevidea zato, ker

Za nadzorstvo ameriške nevtralnostne cone

New York, 20. dec. j. (United Press) Iz ameriške vojne luke San Diego v Kaliforniji sporočajo, da je admiraliteta Zedinjenih držav uvrstila v vojno službo 12 ameriških rušilcev, ki so bili vzeti iz aktivne službe leta 1922. Ti ameriški rušilci bodo izvršili kot kontrolne ladje za nadzorstvo »40 milj širokega nevtralnostnega pasu ob ameriških obalah, kakor je bilo sklenjeno na konferenci v Panami.

Mornariški minister Campinchi pa je sporočil, da sta bili v teku včerajšnjega dne potopljene kar dve nemški podmornici.

Montevideo, 20. dec. s. (Reuter) Danes se sestane urugvajski parlament. Razpravljal bo tudi o poročilu o nemški pritožbi zaradi določitve roka »Admiral Graf Spee« za odhod.

Angleški poslanik v Montevideu je naprosil urugvajsko vlado, naj uvede uradno preiskavo o nemških trditvah, da so angleške vojne ladje v pomorski bitki uporabljale strupene pline.

Silen sovjetski naval na finskih bojiščih

Rezultat velikega boja bo odvisen od hitrega nastopa novih finskih rezerv v raznih odsekih fronte — Bombardiranje Mannerheimove črte — Finci se hrabro branijo na severu in na jugu

London, 20. dec. e. Službeni krogi so obveščeni iz Helsinkov, da računa finski generalni štab s sovjetsko ofenzivo večjega obsega na Mannerheimovi črti. Po vsem sodeč so bile elitne čete moskovske garnizije okrog 200.000 mož poslani na ta odsek.

Helsinki, 20. dec. s. (Reuter) Sovjetska vojska je včeraj neprosto s artilerijo bombardirala utrbo Mannerheimove linije na Karelijski zemeljski ozini. Finci pa so Finci pri Tolvačevju celo odvzeli zaustavili. Severno od Ladosega jezera pa so Finci pri Tolvačevju celo odvzeli sovjetom nekaj ozemlja.

Helsinki, 20. dec. s. (Havas) Po privatnih poročilih so bili včeraj na Karelijski zemeljski ozini najmočnejši sovjetski napadi. Neke ugledna finska osebnost je izjavila, da so imeli sovjetski vojski polveljnih očividno namen, da izroče Stalinu za jutrišnji rojstni dan Finsko v dan. Ta namen pa se ne bo posrečil. Bombardiranje mesta Kolisto in otokov v Finskem zalivu s strani sovjetske mornarice je brezpomembno, ker so vsa ta mesta že davno evakuirana.

Helsinki, 20. decembra. AA (Havas) Še zmerom se vrše srditi boji na skrajnem severu Laponske. Sovjetske čete so imele hude izgube, ker so Finci zelo skrbno pripravili svoje obrambni sistem. Sprlo mnoge premoti sovjetskih čet so se finski oddelki umaknili na severni del Mannerheimove črte. Glavno mesto Laponske Rovaniemi je sedež vrhovnega poveljstva generala Vileniusa. Zdi se, da se bo moralo iz tega mesta preseliti poveljstvo, ker prodirajo sovjeti tudi s severa in vzhoda. Kljub temu mislijo, da bodo finske čete vendarle mogle ustaviti prodiranje sovjetskih čet, ker razpolagajo z znatnimi rezervami v tem odseku. Taktika sovjetskega poveljstva sestoji v tem, da bi z napadi v raznih odsekih demoralizirali finski poveljstvo in tako omejili hitrost finskih taktičnih manevrov. Rezultat tega velikega boja bo odvisen od rezerv, s katerimi Finci razpolagajo. Kajti samo tedaj, če bodo Finci mogli vreči brez odloga v razne odseke fronte nove rezerve, se jim bo posrečilo ustaviti sovražno prodiranje.

Helsinki, 20. dec. s. (Reuter) Na Daljnem severu so sovjetske čete zasedle sedaj vse ozke koščke ozemlja med Norveško in sovjetsko Rusijo. Glavni stan sovjetske vojske je nameščen v rudniškem mestu Salmijärvi v bližini norveške meje.

Letalske bitke

Helsinki, 20. dec. s. (Havas) Po zasebnih poročilih so Finci včeraj sestrelili 10 sovjetskih letal. Predvčerajšnjim so bila sestreljena po uradnih podatkih najmanj 4 sovjetska letala. Verjetno je, da jih je bilo

sestreljeno še več, vendar ogradij drugih letal še niso našli.

Finsko letalstvo je bilo včeraj zelo aktivno ter je obstrlejevalo sovjetske vojske transporte, kakor tudi glavno železniško progo v Murmansku.

Na vzhodu je posebno močan sovjetski pritisk v smeri na mesto Salla, finske čete pa kljubujejo vsem napadom.

Sovjetsko poročilo

Moskva, 20. dec. s. (Reuter) Sovjetsko uradno poročilo navaja, da so sovjeti včeraj sestrelili 12 finskih letal, izgubili pa samo eno svojo.

Mesto Abo v plamenih

Helsinki, 20. dec. e. Tukajšnji službeni krogi javljajo, da je mesto Abo po zadnjem sovjetskem letalskem napadu v plamenih. Abo ima večinoma lesene hiše in je v teku zgodovine že večkrat zgorelo. Zadnjič leta 1827. Mesto je štelo 80.000 prebivalcev, ki so pa takoj ob izbruhu vojne večinoma pobegnili.

Bitke v zraku

Še o spopadu nad Helgolandom — Stroški angleških obrambnih akcij

London, 20. dec. s. (Reuter) Po zaslišanju angleških letalcev je ugotovljeno, da je bilo v veliki letalski bitki nad Helgolandskim zalivom predvčerajšnjim sestreljenih celo več nego 12 nemških letal. 6 izmed njih jih je bilo najnovejšega tipa »ME 110«. V nasprotju z nemškimi trditvami je slej ko prej res, da se samo 7 angleških letal še ni vrnilo v svoja oporišča. Ena samo angleško letalo je v bitki sestrelilo 5 nemških letal. Angleško letalsko ministrstvo ugotavlja, da 36 letal, kolikor pravijo Nemci, da so jih Angležem sestrelili, sploh ni bilo z angleške strani v boju udeleženi. Nemška letala so bila v veliki premoči ter jih je bilo toliko, da se niti istočasno niso mogla približati angleškim letalom.

Berlin, 20. dec. s. (Associated Press) Posadki dveh angleških letal, ki sta bili zajeti o priliki letalske bitke nad Helgolandskim zalivom, sta bili internirani na otoku Borkum.

London, 20. dec. s. Agencija DNB je včeraj objavila vest, da so angleški bombniki včeraj dvakrat bombardirali dve mesti na nemškem otoku Sylt. Angleško letalsko ministrstvo to trditve demantira kot popolnoma netočno.

London, 20. dec. s. (Reuter) V oktobru in novembru je bilo ob angleških obalah

Potopitev sovjetske oklopnice?

Helsinki, 20. dec. AA (Havas) Čeprav se še zmerom širijo glasovi, da je neka finska obrežna baterija potopila sovjetsko oklopnico »Oktjabrska revolucija«, v finskih uradnih krogih te vesti ne potrjujejo. Finska cenzura jo je pustila samo kot nepotrjeno informacijo. V pojasnilu pravijo, da so Finci morali uporabiti veliko lokavost, da so to oklopnico primamili čim bližje k obali, nato jo pa obsuli s topniškim ognjem in jo potopili.

Moskva v temi

Moskva, 20. dec. AA (Havas) Varnostni ukrepi pred letalskimi napadi se nadaljujejo. Moskva je ponoči v temi. Državni uradi, posebno komisarijati (ministrstva), so popolnoma temni, čeprav v njih delajo. Samo tu pa tam je katera glavna ulica razsvetljena.

Ameriški odgovor Molotovu

Washington, 20. dec. AA. (DNB) Pomočnik zunanjega ministra Welles je včeraj govoril v kubanski trgovinski zbornici in ostro kritiziral govor sovjetskega komisarja za zunanje zadeve Molotova z dne 31. oktobra letos. V tem govoru je Molotov, kakor je znano, zavpnil Rooseveltov apel Kalininu in med drugim izjavil, da so Filipinski otoki in Kuba že zdavnaj zahtevali, da jim USA vrne svobodo in neodvisnost, a je ne morejo doseči. Welles je na to odgovoril, da sta i kubanska vlada i kubanski narod tako svobodna in neodvisna, kakor katerakoli vlada ali katerikoli narod na svetu. Na koncu je Welles poudaril, da je USA trdno odločena skupaj z drugimi ameriški republikami, da se ne da zaplesti v evropsko vojno v nobenem pogledu.

Stalin za sporazum s Turčijo

Budimpešta, 20. dec. j. (Havas) Kore-spondent lista »Magyar Nemzet« poroča iz dobro poučenega turškega vira, da si sovjetsko zunanje ministrstvo na izrecno Stalinovo željo prizadeva priti v stik s turško vlado v svrhu nadaljevanja pogajanj, ki so bila jeseni prekinjena. Madžarski dopisnik poroča, da Stalin prej ko slej vztraja na tem, da pride do sporazuma med Moskvo in Ankaro. Dopisnik pripominja, da utegne priti v politiki balkanskih držav do važnih izprememb, ako se ta vest izkaže resna.

Thiessenova podjetja

Curij, 20. dec. e. V nekem mirnem hotelu v Locarnu živi Fritz Thiessen, bivši magnat nemške industrije, ki je imel svojčas veliko vlogo v nemškem gospodarskem in političnem življenju. Kapital Thiessena je predstavljal vrednost okrog 200 milijonov mark, od tega je bilo 60 odstotkov Thiessenova zasebna last. Dopisniku »United Press« je dal Thiessen izjavo o razlogih, zaradi katerih je prišel v Švicco. Dejal je, da bo živel popolnoma v zatišju in da se ne bo pečal s politiko.

Vsa podjetja, ki jih je vodil Thiessen, so zaplenjena v korist nemške države. Za državnega poverjenika v teh podjetjih je postavljen bančnik Röder. Vsa ta podjetja bodo združena s podjetji »Herman Göring«, nakar bo država postala lastnik nemškega jeklenega trusta. V razlogih sklepa glede zaplenbe Thiessenovega podjetja, so se nemške oblasti sklicevale na zakon o zaplenbi imetja oseb, ki so sovražne narodu in državi.

Neuspeh v Bukarešti

Bukarešta, 20. dec. s. (Associated Press) Rumunsko-nemška trgovinska pogajanja, ki so bila že tik pred ugodnim zaključkom, so se, kakor izgleda, zopet razbila. Vodka nemške trgovinske delegacije dr. Cledius je izjavil, da je bila nova pogodba že tik pred podpisom, da pa rumunska vlada ni pristala na 25 odstotno povišanje izmenjavne količine blaga.

Nemška misija v Moskvi

Moskva, 20. dec. s. (Reuter) Semkaj je dospela nemška misija, sestavljena iz uradnikov gospodarskega, poljedelskega in znanstvenega ministrstva.

Moskva, 20. dec. s. (Reuter) Sovjetsko društvo za pospeševanje kulturnih stikov z inozemstvom je priredilo včeraj prvi sprejem na čast nemški koloniji v Moskvi.

Borzna poročila

Curij, 20. decembra. Beograd 10. Pariz 11. 178,62, SGOV DGO VV C GOVC OCO 9,97, London 17,60, New York 44,75, Bruselj 74,20, Mian 22,50, Amsterdam 238,87, Berlin 178,62, Stockholm 108,12, Oslo 101,30, Kopenhagen 86,05, Sofija 5,30.

Iz notranje politike

SMRT DR. IVICE FRANKA

Včeraj je v neki budimpeštanski bolnici umrl dr. Ivica Frank, sin pokojnega Josipa Franka, bivšega predsednika hrvatske stranke prava. Dr. Ivica Frank je v vodstvu stranke zastopal svojega očeta po njegovi smrti, a takoj po osvoboditvi in zedinjenju Jugoslavije je zapustil našo državo. Od takrat je živel stalno v emigraciji, večinoma na Madžarskem, kjer je vodil najoglednejšo propagando proti naši državi.

SVOJE BOMO VSI BRANILI

Na banketu po odkritju spomenika kralju Aleksandru I. v Nisu je govoril tudi minister dr. Turbar, ki je rekel:

Vsi veste, da so tako Srbi kakor Hrvati imeli pred več stoletij močno in veliko državo. Zaradi naše nerazboritosti smo postali žrtvi tujih spletk in naših sovražnikov. Izgubili smo svobodo, toda zahvaljujoč zavesti celokupnega našega naroda, ki je v svojem bistvu zdrav, odporen, složen in junaške krvi, smo zopet prišli do svobode z najtežjimi žrtvami. Naš narod je bil vedno toliko odločen in moder, da je znal braniti svoje in to bo znal tudi danes. Naj ve vsak na severu ali na jugu, na vzhodu ali na zapadu, da smo rodoljubni in složni in da nastopamo kot enota.

Na shodu HSS v Rumi pa je govoril minister dr. Smoljan, ki je med drugim izjavil:

Čast, v katerih živimo, so zelo težki. V vojni je 750 milijonov ljudi. Kar se tiče nas, mi ne zahtevamo od nikogar nič, svoje pa bomo vsi složno branili, kajti kdor ni zmožen braniti svoje domovine, ta ni vreden, da prebiva v njej.

NI SVOBODE BREZ REDA

Ob priliki demonstracij v Zagrebu, na Sušaku in v Splitu, ki so jih organizirali komunisti, piše »Hrvatski dnevnik«: Hrvatska javnost je vedela, da bi demonstracije uprizarile oni, ki jim je za red, temveč oni, ki delajo na tem, da se uniči to, kar imamo. Kolovodje teh neredov vedo, da nimajo zaslonbe med hrvatskimi kmeti, zato so skušali dobiti podporo v delavskih slojih. Spoznali smo jih po njih delih. — Sredi Zagreba so vpili: do Hrvatska! Na snšku pa so vzklikali: živo Stalin!

Na kongresu pomorščakov v Splitu je opozoril podpredsednik HSS inž. Košutić na lukavičja gnezda po raznih kraljih, ter je odločno izjavil, da bo znal hrvatski narod obračunati s temi gnezdi. Nadalje je poudaril, da bodo oni, ki so v zabodah, pozvali s prijaznimi besedami k zavesti, z onimi pa, ki hočejo ribariti v kalnem, bo znal narod obračunati prav tako kakor z njihovimi marksističnimi izmišljotinami in tuji ideali. Na Hrvatskem je dovolj svobode za vsakega, toda vsak mora vedeti, da ni svobode brez reda. Oni, ki mislijo, da bodo mogli nadležnosti s svojimi razornim poslom, bodo deležni tudi vseh posledic zakona.

SOCIALNI DAVEK NA HRVATSKEM

Nacionalni socialnega oddelka v Zagrebu je prošil dr. Mačka, naj bi posredoval pri ministrstvu socialne politike, da bi ministrstvo zvišalo svoj letni prisrnek za zimsko pomoč od 100.000 na 500.000 dinarjev za brezposelne delavce v Zagrebu. Poleg tega nameravajo investiti za vso hrvatsko banovno socialni davek, s česar bi dobili bi dobili delo brezposelni intelektualci in revni delavci.

Snežne razmere

Uradno poročilo Tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, JZSS in SPD 20. XII. 1939

Rateče-Planica 870 m: —1, delno oblačno, mirno, 44 cm snega, pršič, skakalnica uporabna.
Planica-Slatna (Dom Ilirja) 950 m: 0, delno oblačno, mirno, 60 cm snega, pršič.
Planica-Tamar 1108 m: —2, delno oblačno, mirno, 70 cm snega, pršič.
Peč-Petelinjek 1440 m: —2, delno oblačno, mirno, 80 cm snega, pršič.
Bled 501 m: —2, delno oblačno, mirno, 27 cm snega, južen.
Pokljuka 1300 m: —2, oblačno, mirno, 90 cm snega, južen.
Mojsstrana 650 m: —1, delno oblačno, mirno, 42 cm snega.
Bohinj-Sv. Janez 530 m: 0, delno oblačno, 60 cm snega, pršič.
Bohinj-Zlatorog 530 m: —1, delno oblačno, 60 cm snega, pršič.
Dom na Komni 1520 m: —3, jasno, 70 cm snega na 80 podlage.
Dom na Krvavcu 1700 m: —4, delno oblačno, 70 cm snega, pršič.
Velika planina 1558 m: —4, delno oblačno, 75 cm snega, pršič.
Jezerce 890 m: —5, delno oblačno, mirno, 25 cm snega na 15 podlage.
Polzevo 620 m: —2, delno oblačno, 15 cm snega, južen.
Bleke 900 m: —1, barometer pada, vetrovno, 25 cm snega, oasenjen.
19. XII. 1939
Kurešček 833 m: —4, megleno, 20 cm snega, pršič.

Ali sem prispeval za sokolski dom v Trnovem?

DNEVNE VESTI
